

Mooie heksen en lelijke feeën. Het gebruik van sprookjes en verhalen in onderwijs, therapie en hulpverlening.

Donderdag 7 december 2006

Locatie : Cultuurcentrum Casino Meulenberg Houthalen.

KHLim
QUADRI

Sociaal-Agogisch Werk

Korte samenvatting

Tijdens deze studiedag stelt Gerard Gielen, lector KHLim dept. SAW zijn nieuwste boek rond (het werken met) sprookjes in onderwijs en hulpverlening voor en verduidelijkt hij de methodiek STORIES om sociale vaardigheden via verhalen bij kinderen te ontwikkelen. Meer info over het project <http://www.onaantrekkelijk.be>. Daarnaast vertelt Reinalda Kerseboom (speltherapeute en NLP-master) over het werken met verhalen bij kinderen in therapie en hulpverlening. Ze schreef een boek over de thematiek van verhalen en sprookjes in onderwijs en hulpverlening. Sabina Roubos is afgestudeerd als creatief therapeut drama. Voor haar afstuderen deed zij onderzoek naar het werken met sprookjes & fictieve verhalen in hulpverlening. De resultaten hiervan zijn na te lezen op haar website <http://www.sprookjesbesproken.nl>. Daarnaast heeft zij cursussen gevolgd in het werken met verhalen (Alida Gersie) en bibliodrama. Naast een theoretische inleiding in de voormiddag zijn in de namiddag twee workshops voorzien geleid door betrokken medewerkers. In de deelnameprijs is het boek 'Mooie heksen en lelijke feeën' van Gerard Gielen inbegrepen.

Programma

9u15 Onthaal

9u45 Gerard Gielen (KHLim) Project Onaantrekkelijk en link met boek 'Mooie heksen en lelijke feeën'

10u30 Reinalda Kerseboom (Nederland) Vertel mij wat. Kinderen helpen met verhalen.

11u15-11u25 Pauze

11u25-12u15 Reinalda Kerseboom vervolg

12u15-12u30 Voorstelling van het kinderboek 'De droom van Kaat' door Mariette Vermeylen-Nuyts van www.vaga.be

12u30 Middagpauze (broodje met drank)

13u15 Start workshop 1

14u45 Pauze

15u05 Start workshop 2

16u35 Einde

Inbegrepen in de deelnameprijs (50 euro) : het boek 'Mooie heksen, lelijke feeën' van Gerard Gielen (276 pag, officiële kostprijs 26,9 euro meer info <http://www.onaantrekkelijk.be>), drank tijdens pauze en broodjeslunch.

Namiddag 2 workshops die afwisselend georganiseerd worden.

1. Reinalda Kerseboom (Nederland) Vertel mij wat. Kinderen helpen met verhalen.
2. Sabina Roubos (Nederland) Storymaking en bibliodrama

Meer info over de medewerkers

Gerard Gielen (Hasselt België), pedagoog-seksuoloog, doceert aan de Katholieke Hogeschool Limburg, Departement Sociaal-Agogisch Werk in Hasselt (Bachelor orthopedagogie) en aan de Lerarenopleiding van het Hoger Instituut der Kempen in Geel. Hij houdt zich als onderzoeker al jaren bezig met het thema *onaantrekkelijkheid en body image*. (zie www.onaantrekkelijk.be) en schreef er in 2003 het boek *Onaantrekkelijk* (Garant Uitgevers, 2003) over.

In zijn nieuwste boek *'Mooie heksen en lelijke feeën'* (Garant Uitgevers, 2006) komt ook dit thema aan bod, maar is de problematiek pedagogisch ruimer gekaderd. De maatschappijkritische en pedagogische betekenis die de klassieke sprookjes van Grimm en Andersen vroeger hadden voor kinderen én volwassenen, is in onze huidige samenleving achterhaald. De nu vertelde sprookjes zijn door de geromantiseerde bewerkingen zeemzoet en ontdaan van hun oorspronkelijk parodiërende of waarschuwende karakter. Met sprookjes kan echter anders worden omgegaan. Het is immers zinvoller om kinderen via het sprookje van Hans en Grietje bewust te laten worden van het gevaar meegelokt te worden door meedogenloze pedofielen dan voor de onbestaande heks. In de klassieke sprookjes worden slechte karakters bijna altijd door onaantrekkelijke lichaamstrekken geaccentueerd: de 'lelijke' heks en de 'boze' stiefmoeder, terwijl de 'goede' fee, de prinses of de prins op het witte paard wondermooi én moreel goed zijn. Daarmee krijgen kinderen de verkeerde boodschap dat alleen uiterlijk mooi goed is én lelijk ethisch slecht. Sommige klassieke sprookjes zijn in hun oorspronkelijke betekenis vandaag pedagogisch gevaarlijk. In het oorspronkelijke sprookje Bontepels wordt de koning verliefd op zijn dochter en huwt haar op het einde van het verhaal: een vergoelijking van incest? Traditionele sprookjes bevestigen de klassieke man-vrouwrolpatronen; halebirelaties en racisme komen er niet in voor, maar zijn wel van deze tijd. In dit nieuwe boek van Gerard Gielen krijgen klassieke sprookjes verrassende wendingen, zodat ze hun oorspronkelijke, pedagogisch voorlichtende en maatschappijkritische functie terugkrijgen. Verder vindt de lezer achtergrondinformatie over het werken met sprookjes in opvoeding, onderwijs en hulpverlening. Er wordt een eigen methodiek, STORIES, voorgesteld om sociale vaardigheden en attitudes bij kinderen met behulp van sprookjes te ontwikkelen.

Met sprookjes en verhalen kun je ook meer doen dan alleen maar voorlezen of vertellen. Het vertellen van met zorg uitgezochte verhalen kan een kind helpen om anders te kijken naar ingewikkelde zaken op zijn levenspad. Ook taboe-onderwerpen worden op deze manier bespreekbaar. Daarom zullen naast Gerard Gielen enkele specialisten op het gebied van werken met verhalen zowel een inleiding geven als een workshop verzorgen rond de thematiek.

Reinalda Kerseboom (Renkum Nederland) schreef in 2004 het boek *'Vertel mij wat. Kinderen helpen met verhalen.'* (Houten, Bohn Stafleu Van Loghum). Reinalda is speltherapeute en NLP-master. Ze heeft jarenlange werkervaring, met psychodiagnostiek en behandeling van jonge kinderen. Ze is bekend met verschillende werkvelden in de jeugdhulpverlening. Ze werkte onder andere op een centrum voor kinderen met ontwikkelingsstoornissen en/of psychiatrische problemen, in een academisch ziekenhuis met ernstig chronisch zieke kinderen, in een kinderrevalidatiecentrum en in een ambulante behandelcentrum voor kinderen met communicatieve problemen: taalstoornissen en/of gehoorsproblemen, of autisme. Ze werkt op dit moment vanuit haar eigen praktijk. Naast therapieën verzorgt ze trainingen en workshops. In

2005 verschenen mede van haar hand "Ik ben een Kei", een faalangstreductietraining voor kinderen in de basisschoolleeftijd en "Het Emotiekwartet" (Houten, Bohn Stafleu Van Loghum).

De auteur is gespecialiseerd in het werken met metaforen: verhalen en spelbeelden. In haar voormiddaginleiding en in de workshop geeft ze uitleg over de achtergrond van het werken met verhalen en laat ze de deelnemers oefenen in het hanteren ervan. Kerseboom is sterk geïnspireerd en gevormd door het werk van Milton Erickson en therapiestromingen die kortdurend en oplossingsgericht werken zoals NLP en Solution Focused Brief Therapie. Oog hebben voor de positieve intentie (van de klacht én de betrokkenen) is voor haar het kernpunt. Ze wil het kind én zijn ouders in opvoedingsnood door een verhaal (weer) in contact brengen met eigen hulpbronnen en eigen wijsheid, zodat zij vervolgens op eigen kracht verder kan.

In het boek 'Vertel mij wat', komt behalve de theorie van het verhalen vertellen, véél mooi beschreven casuïstiek aan de orde. De auteur laat daarin zien hoeveel zorgvuldigheid er komt kijken bij het maken van een verhaal op maat voor een kind met een (groot) probleem, maar ook hoe dat simpel kan. Haar eigen verhalen zijn sterk, ontroerend en steeds toegespitst op de specifieke situatie van het betreffende kind.

Fantasiespel in het algemeen biedt veiligheid, door het doen-alsof, schrijft Kerseboom. Het spel scheidt verhulling van het probleem, en dat maakt afstand nemen mogelijk. Zo kunnen moeilijke zaken worden bekeken, besproken en uiteindelijk verwerkt. Datzelfde geldt voor verhalen. De auteur verklaart: bij het luisteren naar verhalen – een ander kind of dier in een vergelijkbare situatie als jijzelf – schakelen je hersenen over naar het metafoordomein, je gaat met een boogje om weerstand of zelfcensuur heen – en dat zorgt voor een groter 'mentaal zoekbereik' naar oplossingen. Daarom is ook bij ingewikkelder problemen van kinderen het vertellen van verhalen een interessante manier om hulp te bieden. Als er traumatische dingen zijn gebeurd, waarover maar moeilijk te praten valt, bijvoorbeeld.

In haar boek geeft Kerseboom ook vele tips aan therapeuten, hulpverleners of leerkrachten die hun behandelwijze willen verbreden. Een verhaal op maat kan ook buiten de speltherapie goed werken, vindt ze. Bijvoorbeeld in hulpverleningssituaties waarin weinig vooruitgang wordt geboekt.

Reinalda Kerseboom verzorgt een theoretische lezing in de voormiddag en een workshop in de namiddag.

Mariette Vermeylen-Nuyts schreef als moeder van een kind met een gelaatsafwijking een kinderboek over deze thematiek. Ze is voorzitter van www.vaga.be (Vereniging voor aangeboden gelaatsafwijkingen)

Kaat is geboren met een gelaatsafwijking. Ze moet veel operaties ondergaan, maar toch groeit ze op als een vrolijk kind. Zo lang ze klein is, beseft ze nauwelijks dat ze er anders uitziet. Haar familie is immers gewoon aan haar uiterlijk.

Als Kaat groter wordt, ondervindt ze dat haar afwijking ook beperkingen met zich meebrengt en, wat erger is, maakt dat mensen haar vreemd aankijken.

Dat is lastig en vaak ook triest. Maar Kaat is een vechter, ze leert keuzes maken, ze leert voor zichzelf opkomen. In feite moet Kaat zoals elk mens leren omgaan met haar talenten en beperkingen. Ze heeft geen nood aan medelijden, maar aan steun en kennis. Ook wat dat betreft, is ze dus niet anders dan andere kinderen. Door haar positieve houding en kracht dwingt ze mensen voorbij te kijken aan haar afwijking en een meisje te zien dat haar dromen probeert waar te maken. In België worden jaarlijks één op 600 kinderen geboren met een gelaatsafwijking. Elk jaar worden, zoals Kaat in het verhaal, 200 kinderen geboren met een lip-, kaak- en/of verhemeltespleet. Mariette Vermeylen-Nuyts las jarenlang stapels medische literatuur, ze wou antwoorden en oplossingen voor dit probleem vinden. Ze wist als geen ander dat ook kinderen nood hebben aan kennis en antwoorden. Omdat het probleem in kinderboeken niet aan bod kwam, besloot ze om er zelf een boek over te schrijven. 'De droom van

Kaat' is een verhaal op maat van de kinderen, het thema is met veel zorg en empathie uitgewerkt. Het verhaal geeft aan hoe eenvoudig en vanzelfsprekend het kan zijn om kinderen en volwassenen te leren omgaan met een gezinslid of vriend met een aangeboren gelaatsafwijking. De achtergrondinformatie, zowel op medisch als psychologisch gebied, is subtiel, maar genuanceerd in het verhaal verwerkt. Kinderen vanaf vijf jaar kunnen zich, ook als ze geen vergelijkbaar probleem hebben, inleven in de gevoelens van Kaat. Jonge lezers beleven met Kaat hoe je kunt omgaan met de teleurstelling die je voelt als je door een fysieke beperking je dromen niet zonder meer kunt waarmaken. Samen met Kaat leren ze dat je na een teleurstelling weer overeind kunt komen en oplossingen kunt zoeken om met je beperkingen om te gaan.

"De droom van Kaat" is een realisatie van de Vereniging voor Aangeboren Gelaatsafwijkingen, VAGA vzw. Het boek is verkrijgbaar bij VAGA (www.vaga.be) of de betere boekhandel en wordt verdeeld door Exhibitions International Leuven en kost 14 euro (verzending inbegrepen)

Sabina Roubos (Driebergen Nederland) beëindigde in 2005 haar opleiding als creatieve therapeutische drama. Voor haar afstuderen koos ze om een uitgebreid en breed onderzoek te doen naar het werken met verhalen en sprookjes binnen dramatherapie. Ze onderhoudt een eigen website waar je alle mogelijke informatie over het thema kunt terugvinden

<http://www.sprookjesbesproken.nl/>

Maandenlang verdiepte ze zich in hoe fictieve verhalen ingezet kunnen worden bij het werken in een dramatherapeutische setting. Hiertoe

verzamelde ze informatie over de kracht van verhalen en over de verschillende methoden en technieken die er al bestaan op dit gebied. Na(ast) haar studies nam ze deel aan verschillende workshops en trainingen waaronder het werken met verhalen in veranderingsprocessen (Alida Gersie) en bibliodrama (De Zevende Hemel). Ze werkt momenteel als activiteitenbegeleider voor Altrecht, een instelling voor geestelijke gezondheidszorg met vestigingen in de regio Midden Westelijk Utrecht. Daar organiseert en begeleidt ze allerhande activiteiten voor ouderen met een psychiatrische problematiek. Daarnaast werkt ze als begeleidster in de kinder- en jeugdzorg en de gehandicaptenzorg.

In de workshop die Sabina in de namiddag zal begeleiden, kan men zelf ervaren hoe het is om in een groep met een bestaand sprookje te werken. Sabina zal de storymaking methode van Alida Gersie (zoals besproken in haar boek 'Verhalen maken in therapie en onderwijs'), combineren met diverse korte werkvormen uit de bibliodrama. Er zal een sprookje worden verteld, waaruit een thema centraal komt te staan. Daaromheen worden verschillende dramatische werkvormen ingezet om de individuele, persoonlijke verbinding met het verhaal en/of het thema tot stand te brengen.

Het verhaal gaat meer leven voor de deelnemers wanneer het dichterbij de eigen ervaring staat en als je er lijfelijk contact mee hebt kunnen maken. Het lichaam kun je namelijk zien als bron van betekenisgeving. Door zich in het vertelde verhaal te begeven, kan men ervaren hoe het eigen levensverhaal ermee verbonden is. Dit gebeurt wanneer het verhaal in de realiteit van het hier en nu wordt gebracht. Verhalen en thema's maken verbindingen mogelijk tussen heden, verleden en toekomst, tussen kennis, herinneringen en fantasie. De totstandkoming van die verbindingen draagt bij aan de veranderingsprocessen in de groep, alsook aan de individuele energiebalans en de toegang tot innerlijke bronnen.

Deze methode is inzetbaar in een zeer breed werkveld, variërend van de basisschool tot aan het bedrijfsleven en van het wijkgericht werken tot in de gezondheidszorg. De methode kan o.a. ingezet worden om toegang tot de verbeelding krijgen, zich makkelijker te kunnen uiten of om inzicht te verwerven wat betreft individuele en groepsbijdragen/-betrekkingen. Via het verhaal kun je in

verbinding komen met het eigen ervaringsverhaal, zicht daarop krijgen, woorden daarvoor vinden. Men kan meer inzicht te verkrijgen in zichzelf, in situaties (oorzaak-gevolg) en in anderen (empathie, distantie/ betrokkenheid).

Hoe in het Cultuurcentrum Casino geraken ?

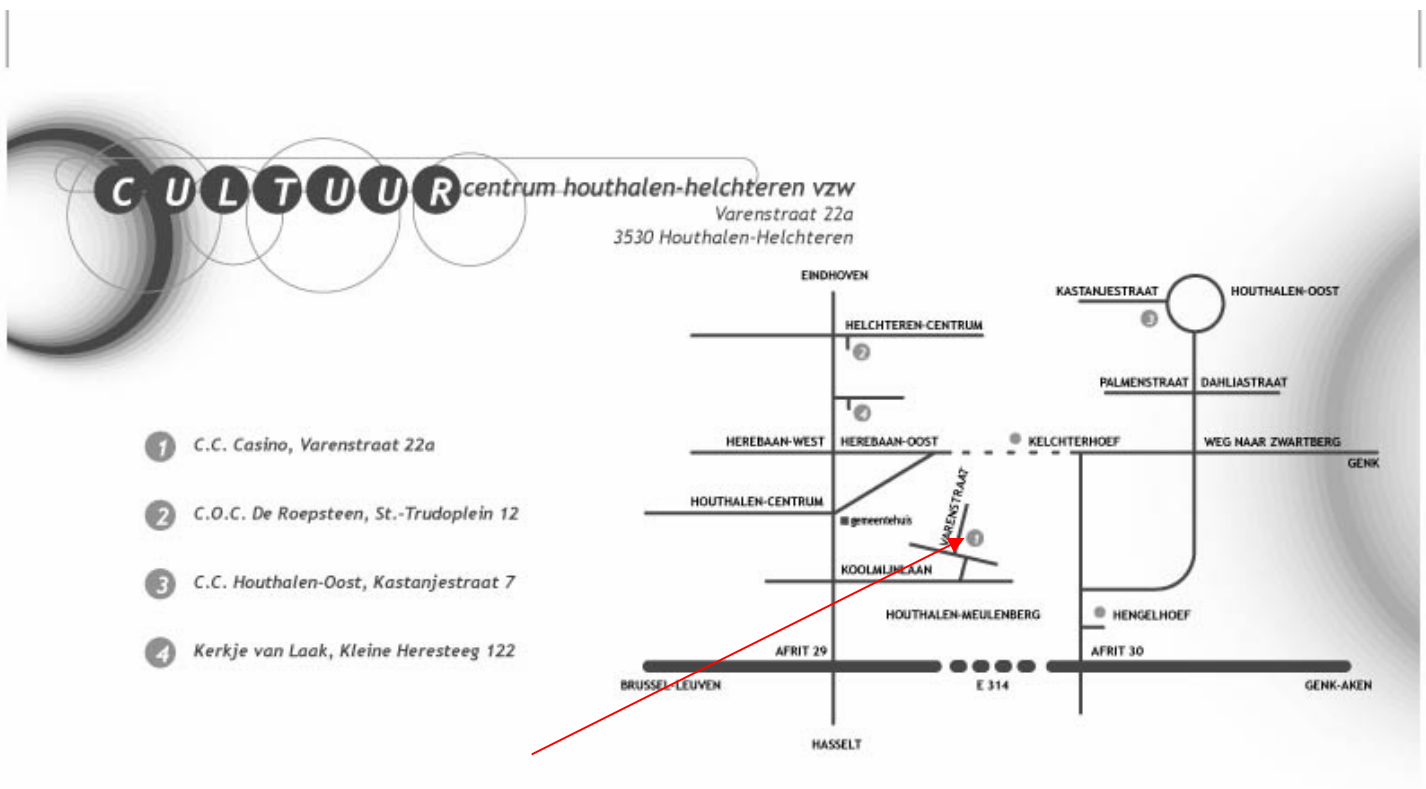
Cultuurcentrum Casino ligt in de wijk Meulenbergh te Houthalen:

-Vanaf E314 Leuven-Aken:

- uitrit 29 richting Houthalen-Helchteren,
- zo kom je op de Grote Baan,
- aan 1ste verkeerslichten (Mc Donald's) rechtsaf en uiterst rechts Koolmijnlaan nemen,
- na 2 verkeersremmers op Koolmijnlaan linksaf wegwijzertje "Casino", dit is de Varenstraat,
- Casino is Varenstraat 22

-Vanaf Houthalen- Centrum:

- aan gemeentehuis, verkeerslichten kruispunt Grote Baan - Dorpsstraat - Weg naar Zwartberg,
- Grote Baan (Hassel-Eindhoven), richting Hasselt nemen,
- volgende verkeerslichten (Mc Donald's) linksaf en uiterst rechts Koolmijnlaan nemen,
- na 2 verkeersremmers op Koolmijnlaan linksaf wegwijzertje "Casino", dit is de Varenstraat,
- Casino is Varenstraat 22

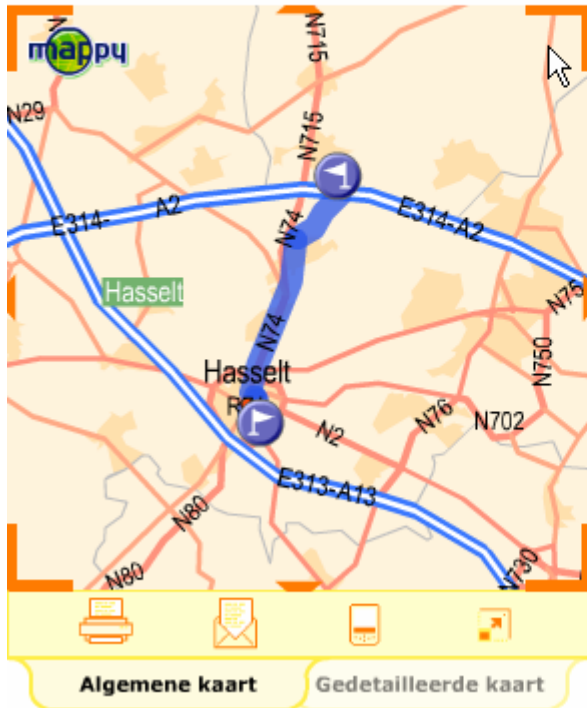

Hier vindt u een wegbeschrijving vanaf de Katholieke Hogeschool Limburg dept SAW Oude Luikerbaan tot in CC Meulenberg

Vanuit Oude Luikerbaan Hasselt (België) naar 22 Varenstraat Houthalen-Helchteren (België)

Soort weg Snelweg Afstanden 12.9 km Waarvan autosnelwegen 0.0 km Duur (1) 0H18
Benzine 1.25 € (1 l) Vergoedingen 0.0 € Voertuig Middelgrote auto

(1) Zonder tussenstops, bij goede weersomstandigheden en bij normaal verkeer *Opties wijzigen*

Meer info vindt u op <http://www.mappy.com>